

Latweeschu Alwises.

Nr. 40. Zettortdeenâ 6tâ Oktober 1849.

Da 28ta Augusta deena Zirawâ.

Ka miblu weesi to retti til reds,
Ur leelu firds preeku sagaidiht mehds,
Ur wainageem, puschoneem gohda;
La gaidam to deeninu wiffi schè,
Kas wehl muhsu draudse nau bijuse,
Kas nu mums no Deewa tohp dohta.
Klau, klau! kâ basnizas pullsteeni skann,
Nu nahks muhs' wezs mahzitajs arridsan,
Mums nessihs no Deewa scho preeku;
Muhs' zeenabts firdemihlajs dwehsefu ganz,
Kas, par mums til ruhpiigi gahdadams,
Ur sewim muhs weenojs parleeku.

Nu drihs winsch ar firmu galwinu nahks,
Un ka preeksch peezdesmits gaddcem sahks,
No jauna muhs mahzibt, muhs swehtibt;
Winsch peenees pee Jesu muhs' dwehseles,
Luhgs Deewu par mums un muhs eepreezchs,
Muhs' wezzajs, wisemihlajajs tehtibt. —

Un basnizas pullsteeni skann un skann!
Pulks lauschu tee skattahs ar ilgofschan',
Lee gaida un klausahs arweenu.

Te sweizina draudsi wezs mahzitajs,
Un flawe ka winnam Deews schelligajs
Ter peedsiwoht wehlejs scho deenu.

Winsch fakla: Ka schoribtu atnahzu,
Preeksch pufesintu goddeem un eesahku,
Sche Zirawas basniza strahdaht;

Juhs' tehwi man toreis scheit eewedde,
Te altara preekscha man usdewe

Scho draudsi apkohpt un apgahdaht.

Gan schodeen tee wezzajee te wairs nau,
Schee gohdatee dufe sawds kappds jau,
Lad tomehr no firds winnus sweizu;

Dauds labbuma tee mannim darri'schi,
Lee miblej'schi manni usizizigi,

Lee bij manni draugi, to teizu.

Un Juhs, kas Juhs taggad te effat klah,
Juhs turreet prett mannim wiselabbu prah',
Juhs mibleju es, katru deenu;

Jums padohmu dewu, Juhs mahzija,
Es luhdsu par Jums Deewu schelligu:

No firds es Juhs gohdaju, zeeuu.

Juhs sinneet kad skohlas Jums eefahkaks,
Ur lungu paligu gahdaju tabs,

Scho labbumu ween'mehr peeminneet;

Juhs aplaimoht katrubrihd welleju,

Jums paliga nahzu kur warreju,

Es mibleju Juhs, to gan sinneet.

Zit ilgi pee Jums es wehl palikschi,
To schim brihscham pars arri ne sinnu,
Las Deewam ween sinnam, winsch gahdahs,
Senn seewina, brahli aisgahjuschi,
Pulks draugu, pasihstamu mirruschi,
La turu ir mans wakkars rahdahs.

Us to arri dauds reisahm sataisohs,
Un gaidu woi Deews kappa duffu dohs,
Man spehks jau suhd, meefas tohp wahjas;
Mas warru es turpmal Jums lihdscht schè,
Lapehz arri eegribbahs dwehsele,
Pee Jesu kluht debbesu wahjas. —

Te basnizas pullsteeni atkal skann,
Dauds affaras draudsei birst arridsan,
La pasihst senn firmagalwa prahstu;
Dauds tuhkstoschas firdis eeschelohjajs,
Lahs swehti to tehwi un ilgojahs,
To tuwaki draugam kluht klahstu.

Mehs flawejam Deewu, flawejam Juhs,
Kas til ilgus gaddus waddijat muhs,
Un apmeerinajat muhs raudas;
Zit Deewu luhds atraitnes, bahrini,
Kam palihdschat Juhs mibligi,
Un klussejeet behdigu gaudas.

Lai Deews Juhs wehl usturra daschu gadd',
Ka Juhsu gaisch padohms muhs tahlat wadd',
Us dshwibas zekku, us labbu;

Las Kungs lai Jums spehku un preeku dohd,
Lai Juhsu firds debbesu laim' un gohd,
La kâ Juhs muhs miblejeet, dabbu.

Un kad Juhs' swehts wakkars weenreis nahks,
Kad schegli un bailigi swammibt sahks,

Lad affarahm birstohbt steigim,
Juhs pawaddiht mibli lihds kappinu,
Un glabbasim firdis Juhs' mibleju:

No jauna Juhs debbesu teiksim.

Zirawas basnizas draudse.

Rahmi, pamasinam atnahze ta fenn gaidita,
wehl ne kad redseta gohda un preeka deena
muhsu draudse; kâ ar wehja spahrneem ta kna-
schi aisstrehje un kluffu, muhschiga tumfiba ta
gull ais mums. Domehr meh's tahs Deewa
schehlastibas dahwinaschanas ne warram ais-
mirst, scho leelu notikkumu miblestibas un pa-
teizibas peeminna glabbasim.

Jau itt agri es ar Lubbs-Efferes skohlmeistaru
us mahzitaja muishu aisbrauzam, tam mih-
lam audsetajam un labbdarritajam dseefminas

un laimes wehleschanas nodoht. Schè jau dauds wezza Woltera draugi un pasihstami bij pa nakti gullejuschi. Pulksten Snds muhsu zeenigs Kungs ar Piltenes, muhsu basnizas aprinka Praweesta Kungu, no dauds zitteem Kungeem, kas Zirawas muischà bij gullejuschi, pawadditi, atbrauze, to mihlu wezzu tehwu sweizinaht un tad us basnizu aiswest. — Dohrbes wahzu stohlmeistars un ehrgetneeks ar 15 stohlas behrneem jaukas rihta dseefmas perschas tschetri balsi dseedaja un Praweesta Kungs firsnigas mihlestibas wahrduš tam firmam ammata beedram runnaja un wiinam 1) no augstas basnizas teefas, 2) no Kurfemmes augstas gudribas un stunstes beedribas, un 3) no zeenigas muischeneeku beedribas gohda grahmatas nodewe. Bes tam wehl nahze laimes wehleschanas no Lutteru basnizkungu preekschneeka pahr wissu Kreemu semmi, ta wezza tehwa von Pauffler, un no ta mihta, laipniga 42 gaddi pasihstama un ihsta Woltera drauga, ta zeeniga Leelkunga von Lamsdorff.

Basniza bija jauki puschkota ar ohsolu weerlehm, starpam fahrkanas, baltas un dseltenas pulkes. Altaris, kanzele un dseedataja galdinisch ar dahrgu gaischi fahrkanu wadmallu apschuhti. Basnizas wahrte weetà bija augsti platti gohda wahrte no ohsolu lappahm un sarrineem un smuklahm pulkehm dehsiti. Te sagaidija 4 pagastu basnizas pehrminderi, muischu usraugi, un basnizas pulksteeneem stanohht eewaddija to wezzu mihtu mahzitaju ar saweem augsteem weeseem muhsu Deewa namma, kur warrbuht wairak ka 3000 zilweki, ar raji un wahzeefchi, no turwu un tahteenes fapulsejuschees, tohs eenahkoschus preezigi usluhkoja. Jauki saldi stanneja ehrgetu balsis; Zirawas un Dserwes zeenigs dsimtskungs ar Praweesta kungu wedde to wezzu tehwu lihds altaram; tee zitti kungi un mahzitaji fanahze un ta Praweesta kungs preeksch altara gahjis eefsch ta trihsweeniga Deewa wahrda to draudsi sweizinajis, tai pastahstija, kas schi par deenu efsoti un mihligi us muhsu wezzu zeenigu mahzitaju un draudsi, no ta Kunga scheblastibas, ko tohs pagahjuschos 50 gaddos ta baggatigi redsejuschi, runnaja. Tad altara dseefmas un luhgschanas sahlahs un Dohrbes 4 balsu dsee-

dataji atbildeja un tai weetà kur jadseed: Gohds Deewam ween ar pateifschan, no wezzas dseefmas 320 to 8tu un, no 323 to 4tu perschu dseedaja. Tad Praweesta kungs lassija to 23schu Dahwida dseefmu, apleezinaja ar draudsi swehtu tizzibu un spreddika dseefma 445: Tas Kungs kas wiffas weetàs 2c. ar pilnu ehrgetu stannu sahlahs. Mans dehs Kahrlis ehrgeles spehleja un Wehrgalles dseedatajs, tas stiprakajs bals ko es lihds schim dsirdejis, draudses dseedaschanu walbija. Parleeku jauki wifs gahje; affaras birre klausotees. Pehdejà perschà lehninam uskahpe muhsu mihlsch tehws Wolters us kanzeli un flaweja Deemu kas lihds schim lihdssejis, flaweja tohs kappà duffoschus wezzakos muhsu zeeniga kunga, kas wiinu par Zirawas mahzitaju aizinajusch, flaweja muhsu taggadejus zeenigus kungus, kas tam til ilgus gaddus mihlestibu un labbu prahtu parahdijusch. Tad flaweja draudsi, ka ar sawu wezzu dwehsetu gannu gohdà sadsihwojoht un flaweja katru kristigu tehwu un mahti, kas sawus behrnus us labbu eefsch Deewa wahrda mahzoht, un ta wiinam tai gruhtà ammata palihdschoht. Sirmgalwis ar affarahm beidse, ka tam wakkars gan ne buhschoht tahlu, bet Deews arri tad lihdseschoht. (Sa gohdati Awischu apgahdataji wehletohs scho firsnigu pateizibas un mihlestibas runnu ta wezza tehwa Woltera, tad to labpraht no sawa audsetaja isluhgtu. Jauka lassischana buhtu, par to galwoju.) Pehz spreddika un luhgschanahm dseedaja: Lai Deemu wiffi lihds 2c., kollektes noturreja, kristija behrninus un latweeschu basniza beidsahs. Tapat bij pulks simtu wahzeeschu fanahkuschi un tè bij par leeku jauka 4 balsi dseedaschana eefsch altara dseefmahm. Slehtu wezs mahzitajs un Konsistorialtrahts wahzu spreddiki teize un Apprikku mihlajs mahzitajs beidschoht no altara ihsti kristigus, wiffas jirdis eeschelodamus drauga wahrduš us muhsu wezzu tehwu runnaja, ka wiffa wahzu draudse eefahke raudaht. Nu arri wahzu Deewakalposchana beidsehs un schihs deeninas basnizas laiks tappe Deewam par gohdu un flawi aiswaddihts. Parwiffam bij mums seels preeks redsoht, kur wahzu basniza Praweesta kungs preeksch altara gahje wahzu basnizu eefahkt, tad nahze baltàs drehbes isgehrbtas, sprohgu

mattòs puffed, trihs mafas meitinas blakkam un weena dischaka ihpaschu un nesse wainagus un dahrgus, jaunus, no falla sibda ar selta mallahm puschlotus swehta meelasta dekkus un dahwinaja tohs preeksch muhsu basnizas. Tahs trihs masinas nesse to weenu dekki, un stary tahm bija ta widdurweja muhsu zeenigu lungu jaunaka prehlenite un ta zettorta, kas to ohtru nesse, bij muhsu zeenigas mahtes jaunaka prehlene no pirmas laulibas. Altari un kanzeli puschloja ar purpura audeklu muhsu zeeniga mahte un pee teem swehta meelasta dekkeem winnai palihds Kleista zeeniga mahte no Selgawas, kurras pee Deewa aisgahjuschas meitinas meefas muhsu basnizas welwjos duff.

Nu aizinaja muhsu zeenigi lungi lihds faweem weeseem wiffus mahzitaja muishas sweschus, kas tur jau festdeenu bija fabraulufchi, sawa muishas us maltiti. Schè nu pulzejahs muishneeki, mahzitaji, kaupmanni, dakteri, stohlu preekschneeki un stohlmeistari, zeenigas mahtes uu prehlens, ta ka wiffas leelas sahles Zirawa ar weeseem pilnas tappe. Es ar Lub-Efferes stohlmeistaru, meh's diwi arraji, tai pulka bijam. Pee dauds galdeem te waitak ka 100 sweschchi tappe baggatigi meeloti un muhsu zeenigi lungi laipnigi gahdaja, ka wiffi weesi kluhtu paehduschi un lihgsmi. Pehz ehshanas draugi un pasihstami beedrojahs isrunnatees; dasch pulks istabàs fehdahs, dauds kas us to leelu jauku dahrsu, krubmu un kohku dsestrumà stary tuhlfstoscheem pulku seedeem aisgahje istaigatees. Pulksten 6 prett wakkaru brauze pulkàs karritès wezzi un jauni us mahzitaja muishu un palikke tur lihds pufsnaktes ar daschadeem preekeem un ar spehlehem to peeminnamu deenu lihgsmi iswaddidami. (Muhsu zeenigu lungu behrni kahdus fimts fahrkanus, dseltenus, salus un baltus wehja-lukturus bija atwedduschi, kas tai mihliga wakkarà to smuffn dahrsinu mahzitaja muishas widdu lohti jauki puschloja un ar sawu daschadu gaishumu apspulgoja.) Prett pufsnaktes zeenigi lungi ar faweem weeseem us Zirawu brauze, un deesgan, kas gulleja pee wezza tehwa Woltera. Wehl wiffa pirmdeena tappe abbàs weetàs fwinneta; tik-tai ohtru deenu aisbrauze tee tahteji un pehdigi.

Es Deewu slaweju, kas man wehleja scho leelu gohda deenu manna mihla tehwa un audse-

taja redseht, kur 9 mahzitaji un 15 stohlmeistari un ehrgelneeki bija sapulzejuschees winnu apfweizinaht. Es no leela preeka pahrnehts Deewu slaweju, ka mihlsch tehws Wolters sawa runnà preeksch tahs leelas draudses manni isteize, man un manneem behrneem labbu weh-ledams; ka tas no latweefcheem ta gohdahts zeenigs Konsula lungs Friedrich Hagedorn mannam Kahrlischam mihu tehwa firdi parahdija, un ka Trmelawas dischas muishneeku stohlas gohdahts Inspektors Sadowsky lungs, kas manni pateesi mihle, no zeenigas muishneeku beedribas labbumu un swehtibu preeksch manneem behrneem man pasluddinaja. Deews lai swehti un eepreeze wiffus, kas manni un tohs mannejus wehlahs aplaimoht. Es pateizigs buhschu zil spehschu, kamehr es dschwoschu. Dserwe, tai 6ta September 1849.

U. Bergmann.

Mahtes mihlestiba.

(Stattees Nr. 38.)

Dhtra dseefma.

Kad kahdà aufstà seemas-nakti
Pee sawa behrna schuhpula,
Bes meega turreja ta wakti,
Kas flims, ne buht to gulleja;
Tad behdadamahs nomiannija
No behrna bahla waidina,
Ka gauscham mahlsch tas mafais bija
Un grubti puhtahs, pufsteja.

To redsoht winnai firds tà ehdahs,
Ka patte ne pratte ne buht,
Kur warretu schis mahtes-behdàs
Wehl firdi meeru eedabbuht.
„Alk, ja schis behruinsch mannim mirtu!“ —
Ta raudadama nopuhtahs, —
„Ta wehletohs, lai nahwe schkirtu
Arr' manni lihds no dschwibas!“

Nu zaurahm naktihm — zaurahm deenahm
Pee schuhpula ta sebbeja,
Un mihli peelubbsa ik weenam,
Lai flimmo ne trauz meedfina.
Un kad ikkatriis bij pee duffas, —
Bij winna weena nomobda.
Un behdiga tahs stundas kluffas,
Pee wahjineeka wahsteja.

Un kamehr ta to schwbschinaja
Un swehtas dseefnas dseefnaja,
Pee durwinahm kahds kaudsinaja,
To winna eelaisf isgahja.

Bij wezza wahja mahmulina,
Un aukstu, firmu galwinu
Bij zeeti eettinnuse wiina
Eeksch willaines, lai fasilu.

Jo sneegs pa ahru bahneem ftebja
Un falla ta ka sprahga ween;
Un no ta ascha seemas-wehja
Tai sithws jau gihmis bij, nudeen!
Ta pahrsalluse littahs dikti
Tai wiffas meefas trihzeja,
Un teiza, ka tai eetu silti,
Ja ne taptu pee siltuma.

Tik ka ta wezza eekschâ nahja
Un krahna-gallâ apsehdahs,
Tas behrns jo meerigs palikt sahja,
Un eefnandees tas rahbijahs.
Kas mahtei tas par preeku bija,
Ta labpraht zehlahs, aishahja,
Un allu siltu ussildija,
To nosalluschai atneffa.

Bet kamehr mahtei ne bij klahu,
Ta wezzenite peegahja
Pee schuhpula ar kluffu prahtu
Un flimmu behrnu schuhpoja.
Drihs mahtei atkal bija eekschâ
Ar sawu siltu suppiti,
To firmai mahtei litka preekschâ,
Kas fanehma to preezigi.

Un wezzenitei strebboht allu
Tai mahtei blakkam apsehdahs,
Un skattijahs pahrschuhpla-mallu,
Ka behrninsch meega farahwahs,
Un brihscham nopustahs it dikti, —
Us augschu zehla rohziuas,
Tad atkal nobahla tik silti,
Ka bail bij: — drihs jau schkirsees tas. —

„Ro dohma, labba wezzenite
Tu no schi wahja behrnina?
Woi winna skaidra dwehseleite
Wehl paliks meefas-apegehrbâ?
Woi mihlais Deewinsch man par preeku
To pasaulê wehl pamettihis?
Al, to es wehletohs par leeku,
Un tizzu, winsch mann' paklausih!“ —

Tâ mahtei teiza gaubedamahs.
Un reds, ta firma mahmina,
Ar galwu pretti klannidamahs,
Tik ehmigi tai atteiza,
Kas abbejadi nohimeja, —
Woi paliks dsihws — woi jamirst tam.
To mannoht mahtei ne warreja
Wairs turretees no affarahm.

Tahs aumulam pahrs waigeem ftebja,
Tai galwa gruhtha palikka;

Tik ka wehl turretees ta spehja;
Tai spehki suddin-nosudda.
Trihs naktis zaur, trihs zauras deenas
Ta gullejuse ne bija,
Bet sehdeise no weetas weenas
Pee flimma behrna schuhpula.

Schis gaukschâs bebdâs raudadama
Tik wahja winna palikka,
Ka patte nenomannidama
Us azznmirkli eemigga;
Bet tik to azzis kôhpâ gahja,
Tai aukstis zaur fauleem ischahwahs,
Meegs bija nohst un wahketaja
It trihzeja no bailibas.

Un eefauzahs tâ faraudamahs:
„Wai! ka man auksti palikka!“ —
Us behrna schuhpli skattidamahs,
Ta nahwes-bailes nobahla:
Tas tuksch! — Behrns ne bija wairs eekschâ,
Arr' prohjam bija wezzene,
Un wiffur tai tâ littahs preekschâ,
Ka nahwe scheitan bijuse.

Ar schauschalahm ta metta azzis
Wissapfahrt. Wezzais pulkstienis,
Kas kaktâ tschipssteja aissmazzis,
Pat labban bij notezzejis;
Tas diwpaizmit arr' tuhda fitta,
Un pehz ta pehd'ga sittena,
Bauks! gruhtais swars pee semmes kitta,
Un wiffur klus nu palikka. —

(Turplikkam wairat.)

Teesas fluddinaschana.

Wiffi tee, kam taisnas prassischanas pee tabs at-
stahdas mantas ta pee schi pagasta peederriga nohshu-
scha ispirkta rekuhscha Unsê Rick no Dunktumahjam,
tohp zaur scho usajinati, lihds 15tu Oktober f. g., kas
par to weenigu un issehgschanas terminu nolikt, pee
schis teefas pe-teiktees. Têkht tohp aridsan teem,
kas tam nelatim lo parradâ, peeteikts, lihds wirts-
peemmetam terminam sawus parradus scheit usdoht,
zittadi tohs ar dubbultu maksu strahpehs. Dundagas
pagasta teesa, tai 3schâ September 1849. 2

(L. S.) ††† Pagasta wezz. Prizz Sandmann.
(Nr. 138.) Teefas sribweris Stavenbagen.

Zitta fluddinaschana.

Kahdas 4 lohpuuischas ar flauzameem lohpeem un
khdas 50 mahjas, ne zil tahlu no Zehksstotes pee
Sallonai muishas peederrigas, us Jurgeem 1850 us
arrenti taps isdohtas (isnohmatahs.) Kas weenu jeb
ohtru no schahm mahjam jeb muishahm grihb noh-
mabt, tas lai peeteizahs Zalgawâ pee kalleja-meistera
Zahna Antona Wellenbergo, kur skaidrakas sinnas par
nohmas-kuntrafteem warrehs dabuht. Bet lai stei-
dsahs peeteiktees wisswehlali 3 neddelas preeksch Wahr-
tineem. 3